

Sygn. akt I ACa 690/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) A Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko (...) Szpitalowi (...) w K. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 13 kwietnia 2015 r., sygn. akt II C 130/15,

- 1) z apelacji powódki zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. tiret pierwszy, 2. i 3. o tyle tylko, że odsetki od zasądzonych w punkcie 1. tiret pierwszy i 2. kwot należne są do dnia 22 grudnia 2014 roku;
- 2) w pozostałej części apelację powódki oddala;
- 3) oddala apelację pozwanego;
- 4) nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Ewa Jastrzębska
---------------------------	---------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 690/15

UZASADNIENIE

Powódka Przedsiębiorstwo (...) A sp. z o.o. w K. wniosła o wydanie w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty i orzeczenie, że pozwany (...) Szpital (...) w K. - (...) ZOZ ma zapłacić na rzecz powódki kwotę 139.982,68 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu podała, że zawarła z pozwanym w dniu 1 kwietnia 2011r. umowę, której przedmiotem było świadczenie usług pralniczych, powódka wykonała usługi, co zostało udokumentowane fakturami o numerach (...). Do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie uregulował należności z wyżej wymienionych faktur. Powódka dochodziła kwoty 139.982,68 zł, z czego 127.562,59 zł tytułem należności głównej, a 12.420,09 zł tytułem należnych powódce odsetek wyliczonych na dzień 21 grudnia 2014r.

Z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Katowicach rozpoznał sprawę w postępowaniu upominawczym i nakazem zapłaty z dnia 13 stycznia 2015 roku uwzględnił powództwo.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany domagał się oddalenia powództwa, z ostrożności procesowej wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu w oparciu o art. 102 kpc, a nadto o rozłożenie zasądzonych świadczenia na raty.

Zarzucił, iż jeśli chodzi o fakturę VAT nr. (...), faktura ta została opatrzona adnotacją zapłacono, tym samym żądanie przez powoda zasądzenia na jego rzecz łącznej kwoty w wysokości 139.982,68 zł tytułem roszczenia głównego i skapitalizowanych odsetek jest zupełnie nieuprawnione, ponadto powództwo jest co najmniej przedwczesne, powód nie wykazał bowiem wymagalności swojego roszczenia, gdyż faktura (...) nie została odebrana przez uprawnioną osobę, nie widnieje na niej podpis osoby upoważnionej do otrzymania faktury. Zarzucił, że powód nie wykazał zasadności roszczenia, z którym wystąpił na drogę sądową, a z uwagi na prekluzję dowodową wynikającą z art. 207 § 6 kpc w związku z art. 217 § 2 kpc już nie będzie mógł tego uczynić. Odnosząc się do terminu płatności który zgodnie z umową wynosił 30 dni od daty doręczenia faktury pozwany wskazał, że błędne są twierdzenia powoda wskazujące termin wymagalności należności głównych, uwzględniając bowiem daty doręczenia faktury VAT pozwanemu termin wymagalności powinny być inne, a sposób naliczania odsetek przez stronę powodową jest nieprawidłowy, a skapitalizowane odsetki w części nienależne.

Ponadto żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek z uwagi na bardzo trudną sytuację finansową pozwanego powództwo w tym zakresie powinno być oddalone na podstawie art. 5 k.c. Wnosił też o odstąpienie od obciążania go kosztami procesu ze względu na bardzo trudną sytuację finansową oraz o ewentualne rozłożenie należności na raty.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2015r. Sąd Okręgowy w Katowicach:

1.zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 127.495,74 zł z tym, że

– od kwoty 106.892,26 zł z odsetkami od dnia 29 grudnia 2014r.,

– od kwoty 20.603,48 zł z odsetkami od dnia 28 stycznia 2015r.;

2.zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.907,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2014r.;

3.oddał powództwo w pozostałej części;

4.zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w sprawie przy przyjęciu ich stosunkowego rozdziału pozostawiając orzeczenie o nich referendarzowi sądowemu.

Ustalił w uzasadnieniu, że strona powodowa w ramach prowadzonej działalności gospodarczej po przeprowadzeniu postępowania w trybie przetargu nieograniczonego zawarła z pozwanym w dniu 1 kwietnia 2011r. umowę. Przedmiotem umowy było świadczenie przez wykonawcę na rzecz zamawiającego usług pralniczych bielizny.

Za wykonanie umowy wykonawcy przysługiwało wynagrodzenie netto w kwocie 20.790 zł powiększone o należny podatek VAT w wysokości 4781,70 zł, w § (...) umowy strony postanowiły, że faktura płatna będzie przelewem w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania faktury przez zamawiającego na rachunek bankowy wykonawcy. Faktura VAT nr (...) wystawiona dnia 2 grudnia 2013 roku i jak wynika z dokumentów dołączonych do akt została dostarczona stronie pozwanej w dniu 4 grudnia 2013r. Faktura VAT nr (...) wystawiona została 2 stycznia 2014 roku została doręczona pozwanemu 4 stycznia 2014 roku. Faktura VAT nr (...), data wystawienia 5 lutego 2014 roku została dostarczona pozwanemu 10 lutego 2014 roku.

Faktura VAT nr (...) została wystawiona 3 marca 2014 roku, a dostarczona pozwanemu 5 marca 2014 roku. Faktura VAT nr (...) została wystawiona 7 kwietnia 2014 roku, a dostarczona pozwanemu 8 kwietnia 2014 roku. Faktura VAT nr (...) została wystawiona 8 maja 2014 roku i nie została doręczona pozwanemu.

Dowód: faktury VAT nr (...), umowa z dnia 1 kwietnia 2014r. k22-27.

W ocenie sądu pierwszej instancji spór sprawie biorąc pod uwagę treść sprzeciwu dotyczył tego :

- czy strona pozwana jest dłużnikiem powoda gdy idzie o fakturę nr (...),
- czy prawidłowo powód dokonał kapitalizacji odsetek od poszczególnych należności z uwagi na postanowienia umowy stron dotyczące terminu spełnienia świadczenia,
- oceny czy dochodzenie przez powoda odsetek od odsetek stanowi nadużycie prawa.

Nie było kwestionowane przez stronę pozwaną wykonanie usług przez powoda objętych dołączonymi do pozwu fakturami. Gdy idzie o fakturę VAT nr (...) wskazał sąd pierwszej instancji, że faktycznie na dokumencie tym znalazła się adnotacja zapłacono. Z drugiej jednak strony w treści tej faktury znajduje się stwierdzenie „forma płatności przelew termin płatności 30 maja 2014 roku” – co według sądu pierwszej instancji wskazuje na pomyłkę wystawcy tej faktury polegającą na umieszczeniu słowa zapłacono. Dodatkowo, zdaniem sądu pierwszej instancji potwierdza to stanowisko samego pozwanego, który jakby nie wierząc w uwzględnienie podniesionego sprzeciwu w dalszej treści sprzeciwu z ostrożności procesowej powołuje się na brak podstaw do naliczania od tej faktury odsetek z uwagi na jej nie doręczenie pozwanemu.

Spór między stronami dotyczył również prawidłowości naliczenia przez powoda odsetek ustawowych mając na uwadze termin wymagalności oraz tego, czy występowanie przez powoda z żądaniem skapitalizowanych odsetek oraz odsetek od tych odsetek nie stanowi nadużycia praw.

Strona powodowa składając pozew dołączyła do niego faktury na których z wyjątkiem jednej znajdował się podpis osoby uprawnionej do odbioru faktury i data odbioru faktury. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej zdaniem sądu pierwszej instancji powód wykazał zatem w jakiej dacie doszło do doręczenia pozwanemu faktur. Nie zmienia to jednak oceny sądu pierwszej instancji, że powód naliczył odsetki z naruszeniem terminu wymagalności określonego umową stron. Jak wynika bowiem z adnotacji na fakturze nr (...) datą doręczenia jej stronie pozwanej był 4 stycznia 2014 roku. W tym stanie rzeczy brak podstaw do przyjęcia, że odsetki powinny biec od dnia 3 lutego 2014r., albowiem dopiero od dnia 4 lutego 2014 roku w pozostawał w opóźnieniu. Odsetki ustawowe od kwoty 18 630,81 zł za okres od dnia 4 lutego 2014 roku do dnia 21 grudnia 2014 to kwota 2123,40 złotych. Podobnie w sposób błędny został przez powoda określony termin wymagalności faktury nr (...). Z treści tej faktury wynika że datą odbioru tej faktury przez pozwanego jest 10 lutego 2014, najpóźniejszym terminem płatności zgodnie z umową stron był 12 marca 2014 roku, a zatem dopiero od dnia 13 marca 2014 roku pozwany pozostawał w opóźnieniu. Odsetki od kwoty 22 656,53 złotych za okres od dnia 13 marca do dnia 21 grudnia 2014 roku to kwota 2 283,65 zł. Faktura nr (...) wystawiona dnia 3 marca 2014 roku

została doręczona pozwanemu 5 marca 2014 roku najpóźniejszy termin płatności z uwzględnieniem umowy stron to 4 kwietnia 2014 roku, a zatem powodowi należne są odsetki za opóźnienie za okres do dnia 5 kwietnia 2014 roku do dnia 21 grudnia 2014 roku, a to kwota 1935,00 zł. Faktura nr (...) na kwotę 22875,71 złotych została dostarczona pozwanemu 8 kwietnia 2014 roku należne powodowi odsetki za okres od dnia 9 maja 2014 do dnia 21 grudnia 2014 roku to kwota 1857,63 zł. W sumie zatem należne powodowi z powołaniem na treść art. 481 kc oraz postanowień umowy stron odsetki to kwota 10 907,89 złotych i kwotę tę sąd pierwszej instancji zasądził w punkcie 2 wyroku z odsetkami od dnia wniesienia powództwa art. 482 kodeksu cywilnego. Brak jest przy tym podstaw aby uznać realizację przysługujących powodowi praw za nadużycie prawa.

Odnosnie kwoty należności głównej wskazał sąd pierwszej instancji, iż należności objętej fakturą VAT nr (...) to pozwany wykazał, że powinna zostać pomniejszona o kwotę 66 zł 85 gr z uwagi na zapłatę wyżej wymienionej kwoty poprzez zaksięgowanie reszty pozostałej po uiszczeniu należności za faktury (...). Należność wynikająca z faktury VAT (...) wynosiła 23 697 zł 66 gr przelewem z dnia 4 kwietnia 2014 dokonane płatności w wysokości 18 697,66 zł, kwotę 18 563,96 zł zaksięgowano na faktury nr (...), a kwotę 66, 85 zł na fakturę (...) pozostałą część należności z faktury (...) w kwocie 5066,85 zł zapłacono w dniu 17 lipca 2014. Powyższe płatności pozwany wykazał dokumentami. Mając na uwadze częściową zapłatę tj. co do kwoty 66,85 zł Sąd pierwszej instancji pomniejszył należność główną o tę właśnie kwotę. W punkcie pierwszym należność główna została rozbita na dwie kwoty. Stało się tak z uwagi na postanowienia umowy stron dotyczące terminu wymagalności. Strona powodowa wbrew ciężącemu na niej obowiązkowi dowodowemu nie wykazała bowiem aby doręczyła pozwanemu fakturę nr (...).

W niniejszej sprawie podstawą domagania się ustawowych odsetek od dokonanych z opóźnieniem płatności, stanowi przepis art. 484 § 1 kc i powód winien udowodnić kiedy fakturę pozwanemu doręczył. Natomiast wnioski dowodowe, które strona powodowa zgłosiła w piśmie procesowym były po pierwsze spóźnione, po drugie natomiast oznaczały przerzucenie ciężaru dowodowego na pozwanego, stąd też wniosków tych sąd pierwszej instancji nie uwzględnił.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd I instancji, iż dopiero doręczenie pozwu jest początkiem biegu terminu roszczenia odsetkowego i dlatego odsetki od kwoty 20 603,48 złotych sąd pierwszej instancji zasądził od tej daty. Sąd ten nie znalazł też podstaw do rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty. Przepis art. 320 kpc zawiera szczególną zasadę wyrokowania, określaną jako „moratorium sędziego”; obok charakteru procesowego ma on także cechy normy materialnoprawnej (m.in. K. P., M. P.). Podstawą zastosowania przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki. Niewątpliwie sytuacja pozwanego jest bardzo trudna ale rzeczą sądu jest uwzględnienie interesu obu stron. Pozwany składając wniosek o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty nie wskazał nawet jaką kwotę byłby w stanie uregulować, dołączył jedynie sprawozdanie finansowe za 2014 rok. Dokument ten potwierdza bardzo złą sytuację szpitala ale nie pozwala na poczynienie ustaleń odnośnie wysokości raty, którą pozwany byłby w stanie regulować.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 kpc nakazując ich stosunkowe rozdzielanie referendarzowi sądowemu. Sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw do zastosowania dobrodziejstwa z art. 102 kpc gdy idzie o rozliczenie kosztów między stronami. Sama trudna sytuacja finansowa pozwanego nie jest wystarczająca do uznania że w sprawie zachodzi szczególna okoliczność uzasadniająca odstępianie od obciążania pozwanego zwrotem kosztów procesu. Dodatkowo wskazać należy, iż sam pozwany mnoży te koszty zaskarżając nakaz w całości w sytuacji gdy z uzasadnienia sprzeciwu jasno wynika że tak naprawdę pozwany kwestionuje jedynie wymagalności kwot dochodzonych pozwem. Należy wskazać, iż opłata od pozwu w postępowaniu upominawczym to 1/4 opłaty od pozwu w procesie.

Od wyroku tego apelacje wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części, tj. w punkcie 3 i 4 wyroku. Zarzucił:

1.naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że ciężar dowodu w zakresie wykazania nieprawidłowości naliczania odsetek w sytuacji niekwestionowanego przez pozwanego istnienia roszczenia głównego, nie stanowiącego przedmiotu sporu, obciąża stronę powodową, nie zaś stronę, która winna wykazywać fakty niweczające uprawnienie powódki, a ponadto poprzez wadliwe przyjęcie, iż

zgłoszenie wniosków dowodowych zmierzających do zobowiązania pozwanego określonych dokumentów stanowi przerzucenie ciężaru dowodu w zakresie wywodzonych przez powoda okoliczności na stronę pozwaną;

2. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. oraz z art. 248 § 1 k.p.c. poprzez przedwczesne i w konsekwencji dowolne ustalenie, iż powódka nie udowodniła istnienia części roszczenia odsetkowego objętego fakturą VAT o nr (...), w sytuacji gdy wnioski dowodowe zmierzające do wykazania wskazanej okoliczności, zostały zgłoszone w odpowiedzi na zarzuty pozwanego, sformułowane dopiero na etapie sprzeciwu od nakazu zapłaty i tym samym konieczność ich zgłoszenia pojawiła się dopiero po doręczeniu środka zaskarżenia stronie powodowej;

3. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 165 § 2 k.p.c. w związku z art. 482 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie daty wytoczenia powództwa, a w konsekwencji przyjęcie błędnej daty od której naliczane są odsetki od zaległych odsetek.

Wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 139.863,72 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami procesu za I instancję,

Ponadto o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za II instancję wg. norm przepisanych;
2. rozpoznanie sprawy na rozprawie apelacyjnej również pod nieobecność strony powodowej.

Dodatkowo, w zakresie wniosków dowodowych, wniosła o :

1. zobowiązanie strony pozwanej do przedłożenia wyciągu z ksiąg rachunkowych za okres od 1 maja 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., na okoliczność ustalenia daty zaksięgowania faktury nr nr (...) dochodzonej w niniejszym postępowaniu oraz wiedzy pozwanego o konieczności uiszczenia wynikających z niej należności,

2. zobowiązanie pozwanego do przedstawienia księgi kancelaryjnej za okres od dnia od 1 maja 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., obejmujące wpisy korespondencji dochodzonych w niniejszym postępowaniu na okoliczność otrzymania przez niego faktury VAT nr (...) załączonej do pozwu.

Pozwany zaskarżył wyrok w części 1. objętej pkt 1 wyroku, tj. w części zasądzonej kwotę 127 495,74 złotych wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 106 892,26 złotych od dnia 29 grudnia 2014 r.,

- od kwoty 20 603,48 złotych od dnia 28 stycznia 2015 r.,

2. objętej pkt. 2 wyroku, tj. w części zasądzonej kwotę 10 907,89 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2014 r.,

3. objętej pkt. 4 wyroku, tj. w części zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucam:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to:

1. art. 102 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez jego niezastosowanie, skutkujące zasądzeniem przez Sąd pierwszej instancji od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, podczas gdy w sprawie zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony, umożliwiający Sądowi odstąpienie od obciążenia pozwanego kosztami;

2. art. 233 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że roszczenie powoda jest wymagalne, a w konsekwencji uwzględnienie żądania przedwczesnego;

3. art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez nierozłożenie na raty zasądzonego świadczenia, pomimo że w sprawie zaszyły szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie tego przepisu, a polegające na wyjątkowo złej sytuacji finansowej pozwanego.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o:

1. zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obje instancje według norm przepisanych.

Ewentualnie, z ostrożności procesowej, tj. w sytuacji, gdyby Sąd nie podzielił argumentów pozwanego, wnosił o:

1. rozłożenie spłaty należności głównej na raty - w trybie art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego;
2. odstąpienie - na podstawie art. 102 Kodeksu postępowania cywilnego - od obciążania pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki jest zasadna jedynie w niewielkiej części, a to co do daty początkowej odsetek, natomiast apelacja pozwanego jest nieuzasadniona w całości.

Wbrew zarzutom obu apelacji sąd pierwszej instancji, poza błędnym ustaleniem daty wniesienia pozwu ustalił prawidłowy stan faktyczny, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym dowodów z dokumentów nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów. Prawidłowo też zastosował art. 6 kc.

Zgodnie z art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Ta wskazana w art. 6 k.c. „ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu”, jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym, czyli „kto powinien przedstawiać dowody” (tak w orz. SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyr. SN z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, OSNP 2011, nr 17-18, poz. 226).

Obowiązkiem powoda jest przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.) - patrz. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4.7.2014r., sygn. akt II CSK 621/13.

Chybiony jest podnoszony w apelacji powódki zarzut, iż sąd pierwszej instancji naruszył art. 6 kc, 248 kpc, 233 kpc przyjmując, że to powódka powinna wykazać kiedy doręczyła pozwanemu faktury.

Powódka domagała się odsetek od niezapłaconych faktur. Zgodnie z art. 481 § 1 kc wierzyciel może domagać się odsetek gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. Z umowy zawartej przez strony (§ (...)) wynika, że faktury płatne być miały w terminie 30 dni od dnia otrzymania faktury przez pozwanego. Powódka dołączyła do pozwu poświadczone za zgodność kserokopie faktur, na których (poza fakturą VAT (...)) była wpisana data odbioru faktury i podpis osoby uprawnionej do odbioru faktury. Słusznie zatem przyjął sąd pierwszej instancji, iż te faktury zostały pozwanemu doręczone w dacie wskazanej na fakturze. Natomiast co do faktury VAT nr (...), to skoro pozwany zaprzeczał aby fakturę tę otrzymał, a na fakturze tej nie było adnotacji, że faktura ta w ogóle została pozwanemu doręczona, nie było bowiem ani daty doręczenia faktury ani podpisu osoby uprawnionej do otrzymania faktury, to

ciężar udowodnienia kiedy faktura została doręczona pozwanemu spoczywał na powódce. W tym stanie rzeczy, wbrew zarzutom powódki wystarczające było zaprzeczenie pozwanego, że fakturę tę otrzymał. Zaś wnioski dowodowe, które sąd pierwszej instancji oddalił, a które powódka ponowiła w apelacji, a mianowicie o zobowiązanie strony pozwanej do przedłożenia wyciągu z ksiąg rachunkowych za okres od 1 maja 2014r. do 30 czerwca 2014 r., na okoliczność ustalenia daty zaksięgowania faktury nr (...) dochodzonej w niniejszym postępowaniu oraz wiedzy pozwanego o konieczności uiszczenia wynikających z niej należności oraz o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia księgi kancelaryjnej za okres od dnia od 1 maja 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., obejmujące wpisy korespondencji dochodzonych w niniejszym postępowaniu na okoliczność otrzymania przez niego faktury VAT nr (...) - stanowią w ocenie Sądu Apelacyjnego próbę przerwania ciężaru dowodu na stronę przeciwną, dlatego też prawidłowo sąd pierwszej instancji ich nie uwzględnił, nie było też podstaw do dopuszczania tych dowodów w postępowaniu apelacyjnym. Trafnie więc przyjął sąd pierwszej instancji, iż faktura ta została pozwanemu doręczona najwcześniej w dniu doręczenia mu odpisu pozwu.

Rację ma natomiast powódka, iż błędnie sąd pierwszej instancji ustalił, iż datą wniesienia pozwu była data jego wpływu do sądu. Z mocy bowiem art.165 § 2 kpc oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu.

Powódka nadała pozew w placówce pocztowej w dniu 22 grudnia 2014r. (koperta k. 35 akt) zatem ta data jest datą wpływu pozwu do sądu, a nie data, w której faktycznie pozew do sądu wpłynął.

Prawidłowo też, wbrew zarzutom powódki skorygował sąd pierwszej instancji wysokość dochodzonych odsetek, pozwany bowiem zarzucał, że obliczone są one wadliwie, gdyż należne są dopiero po 30 dniach od otrzymania faktury. Ustalenia dotyczące od jakiej daty należne są stronie powodowej odsetki poczynione przez sąd pierwszej instancji Sąd Apelacyjny w całości podziela, nie ma zatem potrzeby ich powtarzać.

Chybione są zarzuty zawarte w apelacji pozwanego, co do ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd pierwszej instancji. Pozwany nie zaprzeczał aby strony wiązała umowa z 1 kwietnia 2011r oraz, że powódka usługi pralnicze wykonała. Wystawione przez powódkę faktury dołączone do pozwu zawierały adnotację kiedy zostały odebrane przez pozwanego – widnieje na nich data odbioru i podpis osoby uprawnionej do odbioru faktury. Pozwany w sprzecznie kwestionował jedynie fakt doręczenia mu faktury nr (...), wskazywał też na adnotację na fakturze, że została ona zapłacona, nie kwestionował natomiast, że usługa taka została wykonana. Odnośnie do faktury nr (...) trafnie przyjął sąd pierwszej instancji, iż została ona doręczona pozwanemu z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu wraz z załącznikami. Gdy idzie o zarzut, że na fakturze tej widnieje się adnotacja „zapłacono” to prawidłowo podkreślił sąd pierwszej instancji, że na fakturze tej jednocześnie znajduje się adnotacja „forma płatności przelew”, „termin płatności 30 maja 2014 roku” co wskazuje, że umieszczenie na tej fakturze słowa „zapłacono” jest pomyłką, zwłaszcza, że także i z treści § (...) umowy wynika, iż strony ustaliły termin płatności przelewem na rachunek bankowy powódki w terminie 30 dni od otrzymania faktury przez zamawiającego. Nadto trafnie wskazuje sąd pierwszej instancji na stanowisko samego pozwanego zawarte w sprzecznie od nakazu zapłaty, który zarzuca, iż faktura ta nie została mu w ogóle doręczona, co wyklucza fakt, że została zapłacona.

Z prawidłowo poczynionych ustaleń, wbrew zarzutom obojga skarżących wysnuł sąd pierwszej instancji prawidłowe wnioski. Skoro powódka usługę wykonała, wystawiała fakturę i doręczyła ją pozwanemu pozwany winien zapłacić za wykonaną usługę zgodnie z umową w terminie 30 dni od otrzymania faktury. Prawidłowo także wyliczył sąd pierwszej instancji daty, od których należało obliczyć 30 dniowy termin, od którego naliczono odsetki i prawidłowo wyliczył należne odsetki, o czym była wyżej mowa.

Chybione są zarzuty pozwanego, iż żądanie odsetek od zaległych odsetek jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Z mocy bowiem art. 482 § 1 kc można żądać odsetek od zaległych odsetek od dnia wytoczenia powództwa. Żądanie jest niezależne od uprzedniego porozumienia się stron w tym przedmiocie (wyrok SN z dnia 13 października 2005 r., IV

CK 162/05, LEX nr 186899). Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, odsetki od odsetek należy liczyć od dnia wytoczenia powództwa o odsetki (uchwała SN z dnia 18 maja 1994 r., III CZP 70/94, OSNC 1994, nr 11, poz. 220). Wytoczenie powództwa przeciwko dłużnikowi jest wystarczającym ostrzeżeniem dla dłużnika, a równocześnie zabezpieczeniem, że jego zadłużenie nie będzie wzrastało w sposób niekontrolowany. Pozbawienie wierzyciela w takich okolicznościach prawa do odsetek od zaległych odsetek byłoby utrzymywaniem niczym nieuzasadnionej ochrony nad dłużnikiem, który nie wykonując zobowiązania, jest w taki sposób niejako premiowany. Trudno byłoby go w takiej sytuacji obciążać dowodzeniem szkody, jaką ponosi wskutek niesolidności dłużnika, i wykazywania, że stało się to z jego przyczyny (patrz. Komentarz lex/el do art. 482 kc, Z. Gawlik, 2014).

Zatem uprawnienie do żądania odsetek od odsetek jest kodeksowym uprawnieniem wierzyciela i ani trudna sytuacja materialna dłużnika, ani fakt, że jest placówką leczniczą nie może być podstawą do pozbawienia powódki, która prowadzi działalność gospodarczą i swe zobowiązanie wykonała prawa żądania odsetek od odsetek.

Chybiony jest także podnoszony przez pozwanego zarzut naruszenia art. 320 kpc przez nie rozłożenie roszczenia na raty. Z mocy bowiem art. 320 kpc sąd może rozłożyć świadczenie na raty tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Rację ma w tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że w okolicznościach niniejszej sprawy taki szczególnie uzasadniony wypadek istnieje. Nie może być, wbrew zarzutom pozwanego za taki wypadek uznana okoliczność, na którą powołuje się pozwany, a mianowicie, iż jest placówką leczniczą i że jest w trudnej sytuacji materialnej. Wskazać bowiem trzeba, że powódka prowadzi działalność gospodarczą, z której się utrzymuje i swą usługę wykonała w terminie. Wbrew zarzutom pozwanego przewidziana w art. 320 kpc ochrona dłużnika nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela, sąd ma obowiązek uwzględnić także i uzasadniony interes powódki, która powinna otrzymać wynagrodzenie za wykonane usługi w terminie.

Dlatego też nie było podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego i rozłożenia świadczenia na raty.

Nie miał też sąd pierwszej instancji podstaw do zastosowania art. 102 kpc i odstąpienia od obciążenia pozwanego kosztami procesu. Pozwany proces przegrał prawie w całości, zatem winien zwrócić powódce poniesione koszty procesu. Sama bowiem trudna sytuacja materialna pozwanego nie zwalnia go od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, który je poniósł, podkreślić też trzeba, że pozwany mnożył koszty procesu skarżąc wydany przez sąd pierwszej instancji nakaz zapłaty w całości. Reasumując apelacja pozwanego jest w całości nieuzasadniona i podlegała oddaleniu z mocy art. 385 kpc.

Natomiast apelacja powoda jest zasadna tylko co do daty początkowej odsetek, gdyż jak wyżej ustalono pozew do Sądu wniesiony został nie w dniu 29 grudnia lecz w dniu 22 grudnia 2014r. Zatem z mocy art. 482 § 1 kc odsetki od odsetek należą się powodowi od tej właśnie daty. Zatem tylko w tej części wyrok z mocy art. 386 § 1 kpc zmieniono, w pozostałej części apelację powódki jako pozbawioną podstaw także należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 102 kpc nie obciążając pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, które winien zwrócić powódce. Apelacja pozwanego została bowiem oddalona w całości, apelacja powódki natomiast została uwzględniona jedynie w niewielkiej części, tj. co do odsetek za 7 dni. Wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji powódki wynosiła 1.461 zł, a apelacji pozwanego 138.404 zł. Biorąc zatem pod uwagę wynik postępowania apelacyjnego z mocy art. 100 kpc koszty powinny być stosunkowo rozdzielone, zatem pozwany winien zwrócić powódce część kosztów postępowania apelacyjnego. Biorąc jednakże pod uwagę bardzo trudną sytuację materialną pozwanego szpitala oraz fakt, że został on już obciążony kosztami postępowania za pierwszą instancję stosunkowo do wyniku postępowania Sąd Apelacyjny zdecydował się na zastosowanie art. 102 kpc i odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Ewa Jastrzębska
---------------------------	---------------------	---------------------